

Onur Ercoşkun: Fotoğrafı çekerken görünmez olmak lazım

Dünyaca ünlü [fotoğraf](#) ajansı Magnum'a Ara Güler'den sonra davet edilen ikinci Türk fotoğrafçı Onur Ercoşkun ile fotoğraf üzerine güzel bir söyleşi gerçekleştirdik. Magnum'a davet edilme serüveninden, Türkiye'deki fotoğrafçılık üzerine birçok konuda sohbet ettiğimiz Ercoşkun; Rusya, Hırvatistan, Fransa ve İngiltere gibi ülkelerde açtığı sergilerle ülkemizi temsil ediyor. 2012 yılında fotoğraf çekebilmek için makinelerin özellikleri ve markasının önemli olmadığı iddiasıyla yola çıkarak ortaya çıkardığı cep telefonu ile çektiği fotoğraflardan oluşan "Cebimdeki Dünya" adlı kişisel sergisi ile Türkiye'de ilk olma özelliğine sahip fotoğrafçı, "Gençlere, güzel bir şey yapmak istiyorsan çok şeye ihtiyacın yok diyorum, cep telefonu yeterli." demek istediğini belirtiyor. Tüm fotoğrafçılar ve fotoğraf çekmek isteyenler için iyi bir yol gösterici olduğunu düşündüğüm Onur Ercoşkun ile yaptığımız keyifli söyleşiyi sizleri baş başa bırakıyorum.

Öncelikle fotoğrafa başlama serüveninizden başlayalım. Biraz bahseder misiniz?

Fotoğrafın içine doğdum. Babam fotoğraf makine tamircisi, annem devlet memuru yani ben klasik memur çocuğuyum. Çok büyük zanaat makineyi tamir etmek ama ben vizörün arkasında olmayı tercih ettim. İlkokulun yaz tatiliydi galiba, babamın Tekirdağ'da bir fotoğrafçı ahabası vardı, beni onun yanına çirak olarak verdiler, o zamanlarda kanımıza girdi. Bende de oradan başladı bu merak. Zaten aileden gelen bir tarafı var, benim de içimde vardı. Bir de makine tamir etmeyi beceremedim galiba (Gülüştüyoruz.). Babam çok acayip bir usta yani dahi seviyesinde. Babamın döneminde elleriyle parça yaparlardı. O zamanlar öyle parça bulmak kolay değil, onun için o zamanki ustalar için hem zanaatkar hem sanatkârlar diye düşünüyorum. Ben vizörün arkasında olmayı tercih ettim. Vizör kısmı hayatı fotoğraflamak, orada kendime ait bir dünya yaratmak benim için cazip olmalı. O yolculuktan bugüne kadar geldik. Karşımda oturmamın sebebi o.

“Fotoğrafçılığı Kirletmemek Adına Midye Dolma Sattım”

Onur Ercoşkun Kimdir?

1980 yılında İstanbul doğumlu, 2006 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi fotoğraf ana sanat bilim dalını bitirmiş, akademik eğitiminin uzmanlık alanı siyah beyaz fotoğraf ve belgesel fotoğrafçısıdır. Çeşitli dernek ve kurslarda eğitimlik yapmakta ve workshoplar vermektedir. Çeşitli fotoğraf yarışmalarında birçok sergileme yapmış ve ödül kazanmıştır.

2009 yılında görüntü yönetmenliğini yaptığı Ceynur'un Yağmur isimli video klibi ile Altın Kelebek'te yılın klibi ödülüne layık görülmüştür. 2010 yılında ise özel bir proje olarak çekilen uzun metrajlı sinema filmi olan FİLM (THE MOVIE) 30.İstanbul Film Festivali'nde ilk gösterimi yapılan FİLM (THE MOVIE) Amerika Birleşik Devletleri'nin Georgia eyaletinde düzenlenen 8. Atlanta Underground Film Festivali'nde “En İyi Yabancı Film” ödülünü, Avustralya'da düzenlenen Improvised Film Festival'inde 2012 yılında “En İyi Doğaçlama Film” ödülünü almıştır. 2013 yılında DİRENİŞİN ESTETİĞİ Gönüllü Karma Sergisine (AESTHETICS OF RESISTANCE Voluntary Exhibition) işleri ile katılmıştır. Üretmeye devam eden Onur Ercoşkun kişisel fotoğraf sanatı projelerine devam etmekle birlikte ülke çapında başlatacağı sosyal sorumluluk projesinin, uzun metrajlı yeni film projesinin hazırlık aşamalarını hala sürdürmektedir.

Dünyanın önde gelen fotoğraf ajansı Magnum'a Türkiye'den davet edilen ikinci fotoğrafçısınız. O süreci biraz anlatır mısınız?

Magnum'un hikayesinin kahramanı aslında karşımda oturan Damla Hanım'dır. Maalesef ki Türkiye'de sanatla ilgileniyorsanız sanatı da imtina ediyorum ben sanatçı değilim yaptığınız

iş zordur. 15 Temmuz hadisesi vukuu bulduğu zaman ben de fotoğraf çektim. [Haber](#) veriyorduk birbirimize, işte ordayız buradayız diye. Çektiğim fotoğraflardan bir tanesini Damla kendi sosyal medya hesabında paylaşmış, bir anda acayip refleksler gelmeye başladı. Damla bana; niye uğraşmıyorsun bununla dedi. Baktığınız zaman neredeyse 20 sene geçmiş üzerinden. Ne yapalım falan filan derken, marka olarak ben seninle ilgilenmek istiyorum, müsaade eder misin? dedi. Ben de peki dedim. Çünkü çok sıkıntılı dönemler yaşıyoruz. Biraz da kavramlarımızı yitirerek gidiyoruz. Ben bu devinim içerisinde bir ara yaptığım işi kirletmemek adına midye dolma sattım. Şaka değil, gerçekten de baya tepsiyle geceleri eş dost tanıdığımız insanların mekanlarında midye dolma sattım. Hatta bana kızdılar, niye bu işi yapıyorsun diye. Benim işim değerli ve ben bunu para karşılığı yaptığım zaman bu işi çok ucuzlatmış oluyorum maalesef ki diğer meslekler gibi kıymeti artık bilinmiyor, kıymeti kendime ait olsun ve kimse de bilmesin istedim. Midye dolma satarken, bu hikâye yaşandı. Damla bana; Magnum fotoğraf ajansı yeni fotoğrafçılar arıyorlar deyince, ben de dalga geçme benimle diye cevap verdim. Çünkü Magnum dediğiniz yer fotoğrafçılar için Everest Tepesi. Dünya üzerinde Magnum fotoğrafçısı yaklaşık 160 kişi var, sen bana kumsalda bir kum tanesi iken Everest'e çıkmak ister misiniz? diye soruyorsun... Katılıma son gün kala zar zor dövüşe dövüşe 5 kare fotoğraf gönderdik. Olmaz olmaz ya hikâye işte. 15 gün sonra Damla, kabul edildin dedi. Tabi ben inanmadım. Bu diyalog aramızda birkaç kere döndükten sonra bana kızdı ve ben sana e-postayı gönderiyorum sen kendin oku dedi. E-postayı okudum, gerçekten şaşırdım, davet edilmişim. Hatta Time Dergisi'nin uluslararası fotoğraf editörü Alice Garbiner tarafından. Hemen açtık Google'a baktık Alice Garbiner kimdir diye. İşte Pulitzer ödüllü, Time'a kapak yapmış, National Geographic'in seçici kurulu üyelerinden. Bizden 20 karelik bir portfolyo istediler, iş ciddiye bindi ve biz apar topar Fransa'ya gittik. Magnum hikayesi böyle başladı. Görüşmeye kadar olan kısım çok enteresandır. İşte gittik, dünyadan 30 fotoğrafçı davet edilmiş, Türkiye'den bir tek ben vardım. Alice'in seçtiği 5 kişi vardı. 1 buçuk ay öncesinden bize saat 13:40'da randevunuz var ve görüşmeler 20 dakika olacaktır diye bilgi verdiler.

Tam olarak ne oluyor bu? Mülakat mı?

Aslında bu görüşmede Magnum'da devam edecek fotoğrafçılar belirleniyor. Portfolyona bakılıyor, senin fotoğrafla ilişkine bakılıyor. Aradıkları şey de çok özel bir şey. "Ben fotoğraf çekiyorum, güzelde çekiyorum" diyebilirsin ama yani Magnum'da devam edebilir misin, edilmez misin? O daveti almanın haricinde oradaki mülakatta kendini anlatabilmek, fotoğrafların üzerine konuşuyor olabilmek ayrı bir şey. Gittik, hatta ufak bir karışıklık oldu. Bizim mülakat sıramızda başka birisi vardı, görüşme saatimizde de bir karışıklık oldu. Sonra Alice sizi en sona aldı dediler. Ben de dedim ki tamam bitti, bizi sona aldılar geldiğiniz için teşekkür ederiz deyip gönderecekler. O arada Visa Pour l'image dünyanın en büyük fotoğraf gazeteciliği festivallerinden biri yapılıyor, dünyanın her yerinden gazeteciler, fotoğrafçılar, editörler hepsi orada.

Ara Güler'den sonra Magnum'a davet alan ikinci Türk fotoğrafçı olarak da büyük bir sorumluluğum var. Çünkü önümdeki örnek Ara Güler. Hani biraz haddini bilmek lazım orada.

Magnum'un zaten kendine ait özel bir alanı var. Ben de gitmişken fotoğraf çekiyorum hem de tatlı rekabet içerisinde diğer rakiplerimi gözlemliyorum, neler yapmışlar, portfolyolar nasıl falan diye. Biraz da tabii moralim bozuldu sona alındık diye. Görüşme kısmı başladı, ben ömrü hayatımda duymadığım iltifatları duymaya başladım. Çok ince bir hanımefendi, ilk gözlemlediğim kadarıyla diğer mülakatlarda fotoğrafçılar karşısında hal ve hareketlerini hiç değiştirmeyen, daha duruşu otoriter olan, bir portre çiziyordu ve karşısına geçtiğim an itibarıyla daha cana yakın, daha sıcak biri haline geldi. İltifatlardan sonra biraz sert yorum yapabilir miyim diye sordu ben de tabii dedim. Çat çat hemen yorumlar gelmeye başladı. Sonuçta karşıdaki de Time'ın uluslararası fotoğraf editörü yani dünya üzerinde önüne gelen fotoğraf sayısı ve kimlerden fotoğraf geleceği ilgili müthiş şeyler var. Bana nerede yaşamak istediğimi sordu, ben de dünya insanıyım her yerde yaşamak isterim dedim. Sana, nasıl işler çıkaracağımı kafamda düşünüyorum dedi. Çünkü benden önce seçtiği iki fotoğrafçı, bir tanesi Time'da çalışıyor diğeri de National Geographic'te çalışıyor. Dedi ki ben sana dünyada bir kapı açıyorum ve beraber projeler yapacağız. Magnum yolculuğumuz böylece başladı. Tabii Ara Güler'den konu açıldı. Bir de 5 fotoğraf karem için çok enteresan bir şey söyledi, arşivimde olmasını kıskanarak istediğim fotoğraflar diye belirtince teşekkür etmek zorunda kaldım. Türkiye'de tanıdığı birkaç tane çok iyi fotoğrafçı olduğu, hatta onlardan biri olabileceğimi ama Magnum'un çok yorucu bir yolculuk olduğunu anlattı. Nerede görüyorsun kendini diye sorunca, ben de kendimi Magnum'da görüyorum dedim. Çünkü bir kum tanesi olarak Nepal'e kadar geldiysem Everest'e kadar da çıkacağım. Türkiye'de Alice ile beraber Time Dergisi'ne 2 proje yapacağım. Belki bir tanesini National Geographic'e gönderecek, bir tanesi Time'da yayınlanacak. Tabii uzun süreli projeler bunlar. Bildiğin gibi Time dergisi öyle haftalık, aylık çalışmaların yerine, uzun soluklu analizlerin yer aldığı köklü bir dergi. Ara Güler'den sonra Magnum'a davet alan ikinci Türk fotoğrafçı olarak da büyük bir sorumluluğum var. Çünkü önümdeki örnek Ara Güler. Hani biraz haddini bilmek lazım orada. Ben de sadece ondan gördüğüm, ondan feyz aldığım şeylerle hakkıyla o işi götürmek istiyorum.

Hazır Ara Güler'e gelmişken... Ara Güler bir röportajında ben fotoğraf sanatçısı değilim foto-muhabirim demişti. Siz kendinizi tam olarak hangi konumda görüyorsunuz?

Çok doğru söylemiş. Usta ne derse doğrudur. Ben de kendimi fotoğrafçı olarak adlandırıyorum, sanatçı çok başka bir kavram. Sanatçı sıfatını öyle kartvizit basar gibi basamazsınız. O iş araba ehliyeti olarak dünyanın en iyi şoförüyüm demeye benzemiyor. Bana göre sanatçı kime denir, doğumundan ölümüne kadar biriktiren ve üreten, ürettiği her eserin de toplumsal bilinç karşısında bir değer gören kişilerdir. Yani bu sıfatı sana ürettikleriyle verilir, hala örnek gösteriliyorsa; hala bir yerlere varıyorsa yaptığın işler, o zaman sanatçı olmuştundur. Bunu yaşarken görmenin çok az kişiye kısmet olduğunu düşünüyorum. Ben bir sanatçı olabilir miyim? Hayır, ben bir fotoğrafçıyım.

Teknolojinin gelişmesiyle telefonlara giren kameralar veya herkesin elinde bir fotoğraf makinesi ile çekimler yapması... Siz bu kadar ilerlemenize rağmen fotoğraf sanatçısıym demiyorsunuz. Ama dediğim gibi elinde makinesi olan ve fotoğraf çeken “fotoğrafçı sanatçısıym” diyor. Hatta kartvizitine bile basıyor. Siz nasıl bakıyorsunuz buna?

Çeksin tabi, kimsenin elinden alamazsın. İnsanların kendilerini konumlandırmasıyla ilgili bir durum, kendini öyle görüyorsa öyledir. Özgürlük diye bir şey var.

Yetenek işi mi...

Yarı yetenek yarı eğitim. Eğitim bir yere kadar getiriyor bu işte, tanrı vergisi bir yetenekte varsa, gerisi geliyor.

“Arkadaşlarıma fotoğraf hediye ediyorum”

Türkiye’de de cep telefonuyla çekilmiş Instagram fotoğraflarıyla [sergi](#) açılmıştı...

Evet, bildiğim kadarıyla ilk olarak ben açtım. Bu sergim haberlere de konu olsa da çok dikkat çekmedi. Yüksek lisans tezim için mobil cihazlarla fotoğraf üretimi ile ilgili bir hazırlık yapıyordum. Çünkü artık geleceğin orada olduğunu düşünüyordum. Filmleri makineleri kullanıyoruz ama artık nostalji. Çoğumuz bıraktık. Artık piyasada filmleri çeken çok az kaldı belki de kalmadı. Dijital artık kaçınılmaz. Dijital fotoğrafın çıkmasıyla üretilen fotoğraf sayıları da çok arttı. Şu anda cep telefonlarıyla çekilen fotoğraflara bakınca günlük milyar adetlere ulaşıyor. Çok çabuk da tüketiliyor, sosyal medya ve diğer paylaşım platformlarına atılıyor orada da kalıyor. Bir yere varılmıyor. Fotoğraf eskiden daha önemliydi.

Arşivleniyordu, özel olarak saklanıyor, duvarlara asılıyordu; böyle bir durumu vardı. Şimdi

artık telefonlarımızın haber kaynaklarında, bilgisayarlarımızın hafızalarında. Ben onlara zaman makinesi diyorum, geçmişinize bakıyorsunuz. Yüksek lisans tezimi hazırlamaya başladığımda 2007-08 yılında, akıllı telefonların bu ileri versiyonları yeni çıkmaya başladığında, kullandığımız makinelerin durumu malum. Zor iş, cep telefonları şimdiki gibi ayarlamalar yapılmıyor. Bu aletler çok enteresan, niye yapmışlar falan derken tüm bilgi birikimi ve becerimi bunun üzerine yormaya başladım. Çok kısıtlı, iğne deliği gibi bir kamerayla fotoğraflar çekmeye başladım. Enteresan sonuçlar almaya başlayınca yüksek lisans tezim için çalışmalara başladım.

Gelecek burada, kaçış şansımız yok. Belli bir süre sonra kullandığımız büyük fotoğraf makinelerin de elimizde kalmayacağını düşünüyorum. Çünkü benim elimde tuttuğum cep telefonu birçok makineden daha maharetli, küçük, kompakt. Hem telefonla konuşuyorsun hem fotoğraf çekiyorsun ve de hızlı bir şekilde istediğin yere atabiliyorsun. Artık fotoğrafları işleyebiliyorsun da. Herkeste şu sıkıntı var; hangi marka makine alalım, ne yapalım. Gençlere, güzel bir şey yapmak istiyorsan çok şeye ihtiyacın yok diyorum, cep telefonu yeterli. Bir fotoğraf sergisi yaptım. Serginin amacı ile ilgili yazı yazdım ve onu da serginin en sonuna koydum. Üniversitelere götürmeye başladım. Herkes güzel güzel bakıyor sonda da cep telefonu ile çekilmiş olduğunu öğrenince bir daha bakıyorlardı. İlk gelen sorular, cep telefonunuzun markası ne. Şu markacılıktan bir türlü kurtulamıyoruz. Bizim alıştığımız fotoğrafın tadı yok, kalmadı. Artık çok çabuk tüketiliyor. Onun için arkadaşlarıma fotoğraf hediye ediyorum. Çok da hoşlarına gidiyor. Yazın geldiğini plajda çekilmiş ayak baş parmakları fotoğraflarında görüyoruz. Bu arada burayı yermiyorum aman yanlış anlaşılmasın. Sadece daha farklı ve niş işler yapmak isteyenlere, iyi bilgi birikimiyle, iyi eğitimle cep telefonlarıyla çektiğin fotoğraflarla bile çok şey yapabilirsiniz demek istiyorum. Çok kopmayalım üretmekten, sanattan çok uzak durmayalım; fotoğraf çekmekten, tiyatrodan, kitap okumaktan, [müzik](#) dinlemekten...

“Fotoğraf fotoğraftır, illüstrasyon illüstrasyondur”

Sizce fotoğrafların photoshop gibi programlarla aşırı oynanması doğru mu yoksa sadece o gibi programlarla ufak tefek ışık ayarları mı yapılmalı? Siz buna nasıl bakıyorsunuz?

Photoshop kullanılması gereken bir şey bence hatta amacına hizmet eden her şey için bu

düşüncem geçerli. Karanlık odaya girdiğimizde de bizler de manipülasyonlar yapıyorduk. Bununla ilgili bir sıkıntı yok. Fotoğrafı, illüstrasyona kaydırmamaya dikkat etmek lazım. Fotoğraf fotoğraftır, illüstrasyon illüstrasyondur. Şimdi fotoğraflarla o kadar oynamaya başlıyorlar ki foto-realistlik bir yerden sonra gidiyor. Zaten fotoğrafı çekerken bütün öğeleri kullanırsın, gereksiz öğeleri çıkarırsın. Bunu çekerken yaparsın, sonradan yapmazsın. Bunun dışında reklam fotoğrafçıları bu programları kullanarak bambaşka görüntüler yaratabiliyorlar stüdyoda, bunda bence sıkıntı yok çünkü bu reklam için. Ama belgesel işiyse, hayata dairse fotoğraf; burada manipüle edebileceğin, ekleyip çıkarabileceğin artık hiçbir şey yok. Amatör arkadaşlarda şunu çok görüyorum, istedikleri sonucu çekerken elde edemeyince masa başında halletmeye çalışıyorlar. Biraz fazlaca kurtarıcı görüyorlar o programları.

Açılmış serginiz ya da açılacak bir sergi projeniz var mı?

Sergiler var. Bu sene İngiltere ile beraber beşinci sergi olacak. 2 tane Rusya'da var, 1 tane Hırvatistan'da var, Fransa'da bir sergi var ve tabii bir de İngiltere'de de olacak. İngiltere'deki sergi karma sergi, sağ olsunlar davet ettiler. Salzburg'da Gezi ile ilgili bir foto-kitap anlaşmamız var. Ben Gezi'deki fotoğraflarımı Türkiye'de sergileyemiyorum. O çok tartışmalı bir konu. Fotoğraf çekmek zaten çok tartışmalı bir konu haline geldi. Fotoğraf ne kadar zararlı olabilir ki? Ben Gezi olaylarında çektiğim fotoğrafla tarihe tanıklık etmek istedim, mesleğimi yaptım. Genelde herkes şiddet bekliyor, polis şiddeti olsun protesto şiddeti olsun ama ben hiç o tarafta değildim. Ben tamamen oradaki insanların toplumsal farklılıklarını ve bu farklılıklar içerisinde bir bütün oluşturduklarını görmeye çalıştım. Ben işimi yaptım.

“Cumhurbaşkanı'nın fotoğrafını çekmek isterim”

Fotoğraf çekerken özenle seçtiğiniz konu var mı? Yani şu alanda daha çok fotoğraf çekmeyi seviyorum dediğiniz?

Hayata dair, insana dair fotoğraflar çekmeyi seviyorum. Ara Güler de zamanında çekti. Mesela bana Cumhurbaşkanı'nın, Başbakan'ın fotoğraflarını çeker misin diye soruyorlar. Tabii ki fotoğraflarını çekmek isterim çünkü ben fotoğrafçıyım. Bu yüzden Ara Baba'yı da çok

eleştirdiler, ya neden Cumhurbaşkanı'nı çekmesin ki. Mustafa Kemal Atatürk'ün fotoğrafları çekilmiş, Hitler'in fotoğrafı, Churchill'in fotoğrafı çekilmiş dünya da bütün devlet adamlarının fotoğrafları çekilmiş hatta Fatih Sultan Mehmet padişah olarak kendi portresini Gentile Bellini'ye yaptırmış, neden Cumhurbaşkanı'nın fotoğrafını çekmeyelim? Mesela Ara Güler benim için yürüdüğüm yolda yaptığım işte feyz aldığım, izinde emeklediğim çok değerli bir ustadır. Türkiye için de öyle. Bana da aynı şeyi soruyorlar, çeker misin diye? Çekerim. Ben işime bakarım. Her ne olursa olsun bu bir tarihi olaydır. Biz bu işin magazinini seviyoruz.

“Fotoğrafı çekerken görünmez olmak lazım”

Tesadüfen çektiğiniz bir fotoğraf var mı? Yani fotoğrafı çektikten sonra odaklandığınız yerde farklı bir ayrıntı yakaladığınız?

Bir fotoğraf çekiyorsan, o gün oradan tesadüfen geçiyorsundur. Orada olman gerekiyordur, olmuşsundur. O fotoğrafı çekmen o andır. Hayatı kurgulayamadığın gibi fotoğrafı da kurgulayamazsın. Gözünün önündeysen görmüş, kaçırdıysan kaçmıştır, yakaladıysan yakalamış olursun. Ama öyle tesadüfen çektiğim fotoğraf “aa ben bunu tesadüfen çekmişim” dediğim yok. O anda ordaysan ve fark ediyorsan çekiyorsun. Hatta öyle bir fotoğrafım var. Vapurdayken ‘an’la ilgili bir fotoğraf... Filmimde 3 karelik yer vardı. Vapura bindim, bir tane adamcağz yorgun, bunu hissediyorum ama bu yorgunluk hayata dair yorgunluk. Ben de onu fark ettim, makinemi elime aldım. İki adım sağa bir adım sola tam yerine tespit edeyim derken çektim. Ve sonuçta o karelerden bir tanesi o anın karesi oldu. Ara Baba'nın Edirne Ulu Cami'de meşhur Allah yazısı önünde duran hanımefendiyi çektiği fotoğraf vardır. İşte o fotoğrafın da 3 karedir hikayesi. Bir tanesi yazı ile bütünleşir, bir tanesi üst üste denk gelir ama son karede o bilindik meşhur fotoğraf çıkar. Bu tesadüf müdür? Hayır. Sen fotoğrafçısın ve onu avlarsın. Sabit Hoca'nın çok güzel bir lafı var; fotoğraf makinesi vücudunun bir parçası oluyor zaten görmek gibi nefes almak gibi... Bir de görünmez olmak lazım. Ara Güler fotoğraf çekmeye çıktığı zaman fark edemezsin burada mı

değil mi diye. Senle sohbet ederken bir bakmışsın geçmiş diğer tarafa fotoğrafını çekmiş. Onu becerebilmek bence fotoğrafın en büyük sihri. Bir fotoğrafçı olarak en büyük sihir kendini kaybetmektir.

İşine odaklanmak, yaşamak...

Öğrenciyken Ara Güler ile tanışma fırsatım oldu. Yeni öğrencilik yıllarım, Ara Baba bana ne yapıyorsun dedi, vallahi usta fotoğraf çekiyorum okuyorum dedim. Ara Güler, "s*ktir et boş veer, bak bahar geldi çiçekler açtı. Hayatı tanımadan fotoğraf çekemezsin" dedi. O zaman anlamadım ama şimdi anlıyorum. Hayatı tanımadan fotoğraf çekemezsin. Hayata dair fotoğraf çekiyorsan hayatı tanıman gerek.

Örnek aldığınız yakından takip ettiğiniz kişiler var mı? Ara Güler'i demiştiniz zaten...

Ara Güler'i izlemek takip etmek derken o patikada anca yürüyorum ben. Kâmil Fırat çok sevdiğimiz hocalarımızdan, siyah-beyaz konusunda üniversitede ondan çok şey öğrendim. Sabit Kalfagil ve Sami Güner çok kıymetli duayen fotoğrafçılardır. Magnum fotoğrafçıları zaten başlı başına öyle. Bunlar dışında tabii ki Dünya'da ve Türkiye'de takip ettiğim fotoğrafçılar var. Ben iyi fotoğraf görmeyi tercih ediyorum. İyi fotoğraf görünce daha da iyiye gidiyor her şey. İyi fotoğrafında ne olduğunu bilmek lazım.

"Bu iş sadece Onur Ercoşkun'un davası değil"

Stok fotoğrafçılık hakkında ne düşünüyorsunuz? İyi bir şey mi kötü bir şey mi?

Fotoğraf, yazı, video bunların hepsi bir toplumsal bilinç. Bence bunlar kuma yazılmış yazı değil taşa yazılmış yazılar. Onun için de bir yerlerde arşivlenmesi, yeri geldiğinde kullanılması için tutulması ve bir şekilde sektör haline gelmesi ve fotoğrafı çeken, üreten, dağıtan, basan herkesin maddi bir kazanımı varsa burada da eşit bir şekilde paylaşılması lazım. Örnek vereyim ben buraya gelmeden önce uzun süredir devam eden bu konuyla ilgili mahkemeden geliyorum. Ülkemi, milletimi temsil etmeye çalışırken Türkiye'nin en büyük GSM operatörlerinden birisi benim fotoğrafımı izinsiz milyonlarca adet kontör kartı üzerine basıp satıyor. Bundan ticari gelir elde ediyor ve ben bu yüzden 4 yıldır hukuk mücadelesi veriyorum. Burada hakkım gasp edildi, fikri tecavüzün fiili tecavüzden bir farkı yok, biz de bilimizle üreten insanlarız, koca koca holdingler emekçiyi, sanatçıyı gasp ediyorlar ve buradan gelir elde edip bir köşeye atıyorlar. Ben bu duruma açtığım dava ile karşı çıkmaya çalışıyorum. Bu iş sadece Onur Ercoşkun'un davası değil. Ben yanacağım ki karanlıklar aydınlıklara çıksın. Onun için bu mücadeleyi vereceğim ki bir daha yapmasınlar, kimsenin hakkını gasp etmesinler.

Şu an hangi aşamadasınız?

Dördüncü yılımızdayız ve hala kaçıyorlar. Yani mahkemeye bilgi vermiyorlar, adet söylemiyorlar, muvafakatnameleri yok, sözleşmeleri yok. Bana ödenmiş bir para yok. Benden izinsiz, benim fotoğrafımı alıp milyonlarca adet kartlarına bastılar ve bu kartları satarak gelir elde ettiler.

Nasıl bir fotoğraf bu?

Bir müzik grubunun fotoğrafı. Özel bir kampanya yapmışlar. Ben o dönemde askerdeydim. Bahsi geçen müzik grubunun olduğu ve benim tarafımdan çekilmiş fotoğrafı yüz kontrollük kartlara 2 yıl boyunca milyonlarca adet kartın üstüne basmışlar. Bundan sen firma olarak gelir elde ediyorsun, müzik grubu olarak gelir elde ediyorsun, o ediyor bu ediyor; bu fotoğrafı çeken adam, bu işin emekçisi, bu işi üreten adam neden gelir elde etmiyor. Fikir ve sanat eserleri kanunu 1951 yılında kabul edilmiş ve Amerika'dan birebir alınmış ama uygulamaya gelince bizde birtakım sıkıntılar var. Ben şimdi memleketimi temsil etmeye çalışan bir adamım. Aynı zamanda hukuk mücadelesi veriyorum. Ne için? Fotoğrafım çalındığı için. Ben bu durumu yurtdışında anlatacağım. Ki bu firma yurtdışında işlem gören bir firma. Bu durumu Time'daki bağlantılarıma anlatacağım. Bütün dava dosyasını İngiltere'ye çevirtip yollayacağız. Şunu düşünsene; sen bir yazı kaleme alıyorsun, fotoğraf çekiyorsun emeğini harcıyorsun sonra birisi alıp kendi ismiyle yayınlıyor. Ne kadar kötü bir şey değil mi? Ve hiçbirimize hiç kimseye fikri haklarımızı koruma eğitimi verilmiyor. Bilmedikleri için insanlar haklarını aramıyor ama ben bu davayı yine söylüyorum fikir ve sanat emekçisi bütün arkadaşlarım dostlarım için yapıyorum. Örnek alsınlar ki insanlar cesaret alsınlar. İyi şeyler de oluyor denilsin. Gerekirse AİHM'e kadar gideceğim.

“Dijitalden kaçamazsın”

Dijitalleşmeye karşı değilsiniz... Bu konuya değinmemin nedeni hala filmli makine kullanmanız...

Dijitalleşmeye karşı değilim çünkü dünya zaten dijitalleşiyor. Sadece yaptığım işler içerisinde bazı sergi projelerimde analog kullanmaya çalışıyorum. Bu kişisel bir tatmin, benim hoşuma gidiyor. Siyah-beyaz çekmek, karanlık odaya girmek, o kokuyu hissetmek... Tabi dijital de

var. Dijitalden kaçamazsın. Bilim, insanlık Mars'a giderken; sen sopaları sürterek ateş yakacağım diyerek yaşayamazsın. Bu bir gerçek, dünya bu yöne gidiyor. Önemli olan dijitalle de işini iyi yaparken bir yerde de gönlünde ne varsa onu yapmak.

Burada film bulabiliyor musunuz?

Yurtdışına çıkıp geldikçe veya oradaki arkadaşlar vasıtasıyla buluyorum. Tabi Dolar ve Euro ile gelince malum pahalı oluyor. Herhalde bir makara filmi 5 litre benzine denk geliyor. Malzemeyi biz üretemediğimiz için dövizle alıyoruz.

Karanlık odanız hala var o zaman?

Şu anda karanlık odam yok, taşınma evresindeyim ama yeniden kuracağım.

Şu ana kadar fotoğraf için nereleri gezdiniz? Türkiye ve yurt dışı dahil...

Türkiye'de ve yurtdışında birçok yer. Kendi imkanlarım dahilinde hala gezmeye çalışıyorum.

Şu projeyi yapmazsam olmaz dediğiniz bir proje var mı?

Aslında "Güneş Ol" projem var. Güneş Ol bir fikri platformu. Sosyal konulara değinen bir takım toplumsal olaylara sanatçı gözüyle değinen yani her konu ile ilgilenen farkındalık yaratan bir platform. Sonra mültecilerle ilgilenmek, onlarla ilgili bir proje yapmak istiyorum. Birleşmiş Milletler mülteciler masasında çalışan bir arkadaşım ile iletişimdeyim. Öncelikle belirteyim bu bir fikir. Mültecileri nasıl anlatmalıyım, ne çekmeliyim, konular nasıl geçmeli gözümün önünden diye bakıyorum. Şu anda yapmak istediğim Time dergisi ve sergi projeleri dışında mülteciler var. Ama bize çok izin vermiyorlar. Aslında hükümetteki ilgili mevkilerden bu projemle ilgili destek bekliyorum. Beklediğim şey de şu; kamplara gireceğim, yaşamlarını gözlemleyeceğim, buraların önünü açmak benim için çok önemli olacak. Çünkü insana dair hikayeler anlatıyoruz. Yaşanmış acılar var ve bu acılar içerisinde yeşermiş umutlar var. O hayatlarla ilgili fotoğraflar çekmek istiyorum. Kamplara girilmeme izin verilmiyor, birtakım

sıkıntılar oluyor. Buradan söyleyeceğim çalışma alanlarımızı biraz daha rahatlatarak destek verirseler, bizler de işimizi iyi yaparız.

“Firmalar biraz ticari düşünüyor”

Sponsor konusunda sıkıntılarınız nedir?

Nedense sponsor olmuyorlar. Yani olmuyor derken herhalde firmalar biraz ticari düşünüyor. Biz de ülkemizi temsil ediyoruz. Ben bu konu ile ilgili destek bekliyorum. Mesela fotoğraf makinesi firmaları belki sponsor olabilir, bilgi birikimimizden tecrübemizden yararlanmak isteyebilirler. Cep telefonlarıyla ilgili yaptığımız sergiden çıkan bir projede, telefon üreticisi firmalarla çalışmak gibi. Bir tanesi sponsorluk yerine gelin bizim marka yüzümüz olun fotoğraf çekin dedi. Ben de istiyorum ki üniversitelere gideyim, gençlere anlatayım, ışık tutayım, heveslensinler, güçlensinler, umutlansınlar, yol açayım. Hayır, beklemiyorum demenin bir anlamı yok. Çünkü yapmak istediklerim güzel şeyler, bunlar da destek oldukları sürece herkes için çok büyük faydası olacaktır. Şu anda her şeyi kendimiz karşılıyoruz. Yurtdışına gittiğimizde kendi imkanlarımızla, projeler hazırladığımızda da kendi imkanlarımızla yapıyoruz. Firmalar çok enteresan şeylere para harcamayı kabul edebiliyorlar ama bizim yaptığımız işle ilgili para harcamaya geldikleri zaman hemen takipçi sayınız ne, nereye ulaşabiliyorsunuz gibi sorularla karşılaşılıyor. Kendi kariyerimle ilgili daha ulaşabileceğim neresi var bilmiyorum. Artık biraz daha farklı bakmaları lazım. Biz bu kadar imkansızlıklar içerisinde güzel işler başardığımızı inanıyoruz. Ne kadar imkân tanırırsalar bizler de o kadar fazla üreteceğiz. Yurtdışında gördüğümüz ilginin onda birini Türkiye’de görsek mutlu olacağız. Ama olacaktır ben eminim, umudum var. Gerek fotoğraf makinesi üretici firmalar olsun gerek diğer firmalar olsun iyi yaptığımız işleri görüp destek olacaklardır. Ben o kadar da umutsuz değilim.

Ara Güler ile görüşüyor musunuz?

Şubat ayının başında bir görüşmem olacak. Bu yaşına rağmen her yere koşturuyor, yoğun. Biz de projelerden dolayı koşuşturuyoruz. Ama görüşeceğiz. Bir el alacağım, bir icazet alacağım.

Son olarak fotoğraf çekmekle ilgilenenlere, fotoğrafla ilgilenenlere önereceğiniz bir şeyler var mıdır?

“Amatör olan arkadaşlara da gıpta ile bakıyorum, amatör olmak ve o ruhla fotoğraf çekmek çok önemli.”

Benim için fotoğraf çekmek hayatın ta kendisi, meslekten ziyade yaşam tarzı. Fotoğraf çeken arkadaşlara tavsiyem hiçbir şeye takılmasınlar, gönülleri neyi çekmek istiyorsa onu çeksinler. Ama bu işte profesyonel olarak ilgilenecek arkadaşlara da eğitimini almalarını tavsiye ederim. Artık çoğu üniversitede fotoğraf bölümleri var, fotoğrafçılık büyük bir sektör haline geliyor. Eğitimlerini alsınlar, profesyonel anlamda bir fotoğraf literatürü var onu öğrensinler. Amatör olan arkadaşlara da gıpta ile bakıyorum, amatör olmak ve o ruhla fotoğraf çekmek çok önemli. Ben bazen amatör ruhla çektiğim günlere dönmeye çalışıyorum. Profesyonel fotoğrafçılığın içine para ilişkisi girdiği zaman bazı şeyler duygusallığını yitiriyor ama öbür tarafta çok kutsal bir şekilde devam ediyor. Kalplerinden geçen her şeyi çeksinler.

Not: Yazıda yer alan fotoğraflar, Onur Ercoşkun'un Magnum fotoğraf ajansına yolladığı portfolyosunda yer alan fotoğraflardan bazılarıdır.

[status draft]
[nogallery]
[geotag on]
[publicize off|twitter|facebook]
[category mizah]
[tags SANAT DÜNYASI, Onur Ercoşkun, Fotoğraf]